

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania W. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o podjęcie wypłaty emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 lutego 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołujący się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację W.G. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 7 lipca 2020 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 20 marca 2020 r. odmawiającej wnioskodawcy W.G. prawa do podjęcia wypłaty świadczenia. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż w związku z tym, że wnioskodawca ma prawo do emerytury wojskowej, przyznanej przez Wojskowe Biuro Emerytalne w 1990 roku oraz w związku z pobieraniem tego świadczenia, nie przysługuje prawo do pobierania dwóch emerytur.

Sąd Apelacyjny zważył, że zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Za kluczową w sprawie uznał wykładnię użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu „emerytura wojskowa została obliczona według zasad określonych w art. 15a lub art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin” i rozstrzygnięcie, czy ma on znaczenie podmiotowe, czy też przedmiotowe - ukierunkowane na sposób jej obliczenia. Sąd Apelacyjny przyjął interpretację powyższego przepisu dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, LEX nr 2610283. Idąc tokiem rozumowania Sądu Najwyższego stwierdził, że warunkiem, który zadecydował (w tym konkretnym przypadku) o uprzywilejowaniu żołnierza (poprzez pobieranie równolegle dwóch świadczeń), był brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to określa jednocześnie krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej, czyli wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. Przenosząc rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd Apelacyjny stwierdził, że W.G. nie należy do żadnej z tych grup, bowiem w jego przypadku „cywilne” okresy ubezpieczenia zostały uwzględnione przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej i miały wpływ na jej wysokość.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z art. 2 i 32 Konstytucji RP.

Skarżący wniósł o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na określeniu, czy wyjątek od zasady pobierania jednego świadczenia emerytalnego, wynikający z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z

Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z art. 2 i 32 Konstytucji RP, obejmuje przypadek, gdy do podstawy wymiaru emerytury wojskowej zostały częściowo wliczone okresy pracy cywilnej, w powszechnym systemie emerytalnym natomiast okresy pracy nieuwzględnione w podstawie wymiaru emerytury wojskowej pozwalają na uzyskanie emerytury powszechnej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, całkowicie niezależnie od emerytury wojskowej. Ponadto wskazał, że istnieje konieczność wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, to jest z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 2 i 32 Konstytucji RP. Rozbieżność w orzecznictwie dotyczy zdaniem skarżącego: wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 grudnia 2020 r. (III AUa (...)), w którym zanegowano prawo do jednoczesnego pobierania emerytury wojskowej i cywilnej oraz wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 18 czerwca 2019 r. (VII U (...)), w którym w analogicznym stanie faktycznym Sąd orzekł, iż istnieje możliwość równoczesnego pobierania emerytury wojskowej i emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (emerytury z powszechnego systemu emerytalnego).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie dostarcza powodów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zagadnienie prawne powinno wyrażać problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 10/12, LEX nr 1228616; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243). Wskazanie zagadnienia prawnego

uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudence i prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Ponadto skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., I UK 252/17, LEX nr 2533238). Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga z kolei wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406). Przedmiotem podstawy przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest sam przepis prawa, a nie ocena jego zastosowania w konkretnej sprawie.

Wskazane przez skarżącego podstawy przedsądu nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego. Brak jest potrzeby wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934). Powoływanie się na rozbieżność w orzecznictwie sądów jako

przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie może dotyczyć rozbieżności, która została już usunięta przez ukształtowanie się wyraźnej, umocnionej i stabilnej linii orzeczniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016 nr 2, poz. 29).

Formułując zagadnienie prawne skarżący odniósł się do stanowiska Sądu Najwyższego zawartego w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, OSNP 2019 nr 9, poz. 114. Wskazał jednak, że sformułowany przez niego problem prawny sięga dalej, ponieważ dotyczy sytuacji, w której emeryt wojskowy, któremu do emerytury doliczono „cywilny” staż pracy i którego emerytura uległa ograniczeniu do 75% podstawy wymiaru, ma na podstawie art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej prawo do pobierania dwóch emerytur: wojskowej i powszechnej, w sytuacji, w której „cywilne okresy zatrudnienia powstałe po uzyskaniu prawa do emerytury wojskowej pozwalają na samodzielne nabycia prawa do emerytury powszechnej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”. Zagadnienie to jest niezrozumiałe biorąc pod uwagę okoliczność, że emerytura z systemu zdefiniowanej składki, przewidziana dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., nie jest powiązana z posiadaniem wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych, gdyż o prawie do niej decyduje wyłącznie wiek emerytalny i zgromadzony kapitał składkowy. Ponadto w przytoczonym przez skarżącego orzeczeniu Sąd Najwyższy odniósł się również do powyższej sytuacji. Przyjął, że kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu (pobieraniem dwóch świadczeń) żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., to brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to, zdaniem Sądu Najwyższego jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą relewantną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej, czyli wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz niektórzy (wskazanie wyraźnie w wyroku) żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. Sąd Najwyższy zatem wprost opowiedział się za stosowaniem wyjątku przewidzianego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej odnośnie do osób, które nie miały możliwości włączenia jakiegokolwiek okresu

"cywilnego" stażu emerytalnego do algorytmu obliczenia wysokości emerytury wojskowej.

W najnowszym orzecznictwie Sąd Najwyższy dokonał bardziej restrykcyjnej wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, ostatecznie przesądzając o prawie do emerytury z powszechnego systemu emerytalnego w sytuacji pobierania emerytury wojskowej. W uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 przyjął, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm. w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.